

Souvětí podřadné

- Věta hlavní a vedlejší, druhy vět vedlejších

Věta hlavní a vedlejší

věta hlavní - mluvnicky nezávisí na jiné větě

věta vedlejší - závisí na jiné větě jako její větný člen

Mezi větami v souvětí jsou dva typy vztahů:

- 1) **přířazovací** (parataxe) – věty jsou mluvnicky rovnoprávné (u dvou nezávislých hlavních vět n. mezi vedlejšími větami na stejné rovině závislosti)
- 2) **podřazování** (hypotaxe) – věta je závislá na jiné větě řídící

Souvětí podřadné

- závisí-li jedna věta na druhé jako její větný člen
- skládá se z jedné věty hlavní a z jedné nebo více vět vedlejších
- vedlejší věty jsou připojeny spojovacími výrazy

Druhy vět vedlejších

- 1) **věta podmětná**
  - ptáme se: kdo, co?
  - VH nemá podmět, uvozena často vztažným zájmenem *kdo, co* nebo spojkami *že, aby, kdyby*.
  - (*Není nutné, abys tam šel. Kdo se bojí, nesmí do lesa.*)
- 2) **věta přísudková**
  - ptáme se: co dělá podmět?
  - zastupuje jmennou část přísudku, řídký výskyt
  - VH končí na sponové sloveso
  - (*Řeka byla, jako by ji postríbřil. Nejsi, jak ses dělala.*)
- 3) **věta předmětná**
  - ptáme se: pádovými otázkami kromě 1. a 5. pádu a VH
  - nahrazuje předmět věty hlavní
  - VH má podmět (i nevyjádřený), připojena často spojkami *že, aby* nebo *kdo, co, kde, kam*.
  - (*Řekl, že k nám přijde. Nevím, kdo mi to říkal.*)
- 4) **věta přívlastková**
  - ptáme se: jaký, který, čím?
  - nahrazuje přívlastek věty hlavní
  - na konci VH je podstatné jméno; VV obvykle začíná *terý, kdo, jenž, kde, kdy*
  - (*Znáte toho člověka, který vás zradil? Jsou případy, kdy je třeba jednat rychle.*)
- 5) **věta doplňková**
  - nahrazuje doplněk VH, závisí na slovesu i jménu VH
  - VH končí na podstatné jméno, VV uvozena spojkami *jak, kterak*; sloveso VV můžeme nahradit přídavným jménem *-ící*
  - (*Vidím ho, jak tam stojí s hlavou skloněnou. Zahlédli jsme srnku, kterak se mihla mezi stromy.*)
- 6) **věta příslovečná**
  - ptáme se stejně jako na příslovečné určení
    - a) **místní**: kde?, kam?, kudy?
(Vrátil se tam, odkud přišel)
    - b) **časová**: kdy? odkdy? dokdy? Jak dlouho?
(Počkám na tebe, dokud nepříjdeš.)
    - c) **způsobová**: jak? jakým způsobem?
(Petr pozdravil, jak se sluší.)
    - d) **příčinná**: proč? z jaké příčiny? (protože, poněvadž...)
(Třásl se, protože mu byla zima)
    - e) **účelová**: proč? za jakým účelem? (aby, abychom...)
(Vyzval ji, aby si zatančili.)
    - f) **podmínková**: Za jaké podmínky? jestliže, -li, kdyby...
(Jestliže se učíš, dostaneš jedničku.)
    - g) **přípustková**: logický rozpor, I přes co? (ačkoli, třebaže, i když, přestože, i kdyby...)
(I když je Petra mladá, je velmi nemocná.)